

HRVATSKA RIEČ

*redstalna cijena: na godinu K. 12 — Za pô godine K. 6 — Za Šibenik na godinu donašenjem u kući K. 12. — Za Inozemstvo na godinu K. 12 suviše poštarski trošak. — Pojedini br. 10 para. — Plativo i utuživo u Šibeniku.

Izlazi sriedom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglas, priobčena pisma i zahvale tiskaju se po 30 para petit redak ili po pogodbi. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi se ne vraćaju.

Utješljive pojave.

U borbi koju naša braća u Banovini imaju da izdrže proti nasilju vlastodržaca ima nješto što može pridignuti samosvjet cijelog našeg naroda. Jer premda su im izbori skućeni na posve mati broj izbornika, premda su zakonima bili svezani u slobodi riječi i tiska, premda je pravo sakupljanja i udruživanja posve natažnjačko, opet su bacili sa svojih ledja i Khuenha i Rakodzaya, a evo se spremaju da bace i Raucha.

Sutra ili preksutra bit će odlučni dani za to, a izpadak je više nego siguran: magjarski služa Rauch biće potučen, a s njim i magjarska misao doživit će užasan poraz.

Ne će im pomoći svi ukazi, sve prijetnje, sva podmicanja, no će se vojništvo ni oružištvo, koja se već nalaze po izborništvinu u tolikom broju da padaju po dve bajunete na svakog izbornika, a da im neće pomoći odgovarajući izbori, da će se na javnoj skupštini odlučilo, da će glasovati po svojoj slobodnoj volji. Dokazivač i ponasanje svestnih izbornika u Ludbregu.

Rauch je naime naredio na kolodvoru u Zagrebu uapsiti Stjepana Radića, a kad su to čeli izbornici u Ludbregu kotaru, gdje je Radić kandidirao, odlučili su svi za njega glasovati. Njegovi protukandidati odrekose se svojevenjlo kandidature.

Na taj način izbor Radićev je ponašanjem Raucha osiguran.

Ove dve pojave, gdje činovnici javno ustaju da posvjeđe svoju slobodu i gdje izbornici i protukandidat na uzok sili i nepravdi odgovoriti, liepe su i utješljive. One nam dočekuju da je u Banovini za uvjek odzvoništo sili i korupciju, i da će sutrašnji i prekosutrašnji dan biti dan pobjede za ciele hrvatski narod. Jer vidju se da će osjećaj slobode i ponos načinu odlučivati na izborništvinu.

Tu će Hrvati vedra i ponosna čela između znakova svakovrstnog nasilja zasvjeđaći da im je jezik, narod, budućnost sve na svetu i da je žalud vlastodržcima svaka sila, jer na rod naš neće i nemože služiti nego sebi, svome domovini.

Sutrašnje izbore pozdravljamo zato kao početak slobodnog narodnog života.

Jer gdje narod uza sva moguća nasilja zna i može sebe obraniti od prevlasti tudjinske tu nije daleko čas kad će on slaviti podpuno svoje oslobođenje i ujedinjenje.

Vlastodržci valja da popuste sveti i snazi narodnoj, a dužnost je svih nas da tu svest i snagu budimo, jačamo, razvijamo i da taj čas narodnog oslobođenja uzslidi čim moguće prije.

Trgovina u Šibeniku za vreme mletačkog gospodstva.

I.

Po svom povoljnem geografskom položaju bio je grad Šibenik kraj svoje velike prirodne luke i svog bogatog kopnenog zaleđa, već od svoga postanka pozvan, da u trgovackom prometu zauzima važan položaj. Taj poziv je Šibenik zaistio u punoj mjeri i opravdao te se je za vrieme mletačkoga lava podigao u trgovackom pogledu na takо visok stepen, da je spadao među najznamenitije središta pomorske i kopnene trgovine u prostranoj republici.

Ovaj položaj zadržao je Šibenik i pod austrijskim gospodstvom sve do onog časa, kad je izgradnjena prva dalmatinska (državna) željezница, koja mu je radi svoje sakastosti podređala žile trgovackog prometa, odvrativši putnje na druge puteve.

Od toga vremena padala je Šibenska posredna i izvozna trgovina sa ogled svih nadležnih Šibenika tako kako i naglo, da je nekad cvatući Šibenski emporij prije petnaest godina po prilici sličio više zapuštenom ribarskom gnezdu nego trgovackoj luci. Djetinство

moje puno je živilih slika i uspomena na ona vremena, osobito na odnosa neposredno prije i poslije nastupa one sudobnosne metarmofoze, koja je grijevno obilježila najtužniju epoku u gospodarstvenoj povijesti Šibenika od Krešimirovih vremena do danas.

Nepregledne karavane kola, napose iz Hrvatske i Bosne, koje su dovažale i odvazale svakovrstnu robu, prestađo najednoč kao da im se je put zameo.

Luka, puna jedrenjača svih zastava, a i većini teretnih parobroda, koji su se nizali jedan do drugoga uzduž čitave obale, opustjela sasvim te se dobro sjećam dana, kad u cilj luci nije bilo usidrěne niti jedne ladje; cijela šibenska flota reducirala se na nekoliko ribarskih barčica u dolačkoj dražici. Veliko bogogradilište svojim originalnim nameštajima i množtvom radnika, odpušnje istodobno parobrodi. Glasoviti srpski sajam, koji je radi svog velikog prometa sa robom i blagom za čitavo Zagorje i susjedne otoke bio najvažniji, izgubi svu svoju znamenitost te postade pusti pažar za djelije igračke.

Obri bojadarski, čohaški, tkalački, užarski i opančarski, koji su prije silno cvali, spađaše na uzke granice lokalnih dobavljača. Rječi: sve ono, što je gradu podavalо obilježje trgovackog središta i obrtne djelatnosti, život i privrede između u kratkom razmaku vremena skoro posveta.

A da opet ne dodaje tjudinci sa svojim velikim kapitalima i zamjernim poduzetnim duhom, koji su uz prijemo domaćih umnih i fizičkih sili imali da utru put gospodarstvenog proporeda „male Genove“, moglo bi se danas Šibeniku u obče a napose njegovoj trgovini i njegovom obrtu — pjevati opislo. U koliko će se poko ovaj nadobudni polet, koji je ostvarao krasnu perspektivu za budućnost, te obećavao, da će izdašno naplatiti mnoge decenije težkog ekonomskog stradanja grada Šibenika daljinom obrtnim i trgovackim pregnutim nastaviti, odnosno ustaliti, pokazati će, u očigled postojeci prilika, — budućnost...

Govoreći o Šibenskoj trgovini u prošlosti ne može se čovjek oteti navedenim refleksijama o nedavnoj prošlosti, jer smo joj savremeni svjedoci i jer je ona trgovacki promet najviše u dočeku. U dodataku pak o članku zahvatiti čemo historičkim bilježkama epoku Šibenske trgovine pod okriljem mletačke republike.

P. Paskievic-Čikara.

Stranka bezobraznika.

U Šibeniku izlazi listić po sadržini ništan i grijusani, kakova je i družina koju taj listić zastupa. Od kad postoji u njemu je samo blato izgubljenih duša, koje ne trpe ništa dobra, ništa plemenita, ništa koristna za občientstvo. Ta družba je vodjena samo najbesnjom mržnjom na one, koji joj za sve viće vjekova onemogućile zločinčako djelovanje u občini, gospodarskoj zadruzi, u dobrotvornim družtvima, u svim raznim ustanovama.

A da je tako dobro je poznato cijelom Šibeniku i okolicu, pa se nismo nikad obazari na pogrede, koje je družba u svojoj nemoci sispala oko sebe. Dogodilo se kako smo i predviđali. Sve ju malo po malo ostavila. I ono što je bilo vezano u nju ili strahom ili teretom lihve, i to bježi od izgubljenika i izrabljivača težake muke.

Crna družina videć da je na umoru, sve to više bjesni. A da pokrije svoje zulume i da ako je moguće koga zavarava, počela se kititi imenom napredne, težake, demokratske stranke, kao da družba bezposlica, izjelica, izdajnikih napadača može ikak biti što drugo nego izmet, griflež, skup najgnusnijih bezobraznika.

Ovaj skup, koji tura pero u ruku c. k. činovniku Lovriću i njemu sličima, a nož i sūk njegovim drugovima za plaću, od kad postoji sramoti, kleveće i crni sve i svakoga. Ne žaca se napokon prekoracivati svojim gnusnom prag čestitih obitelji i kaljati glas poštenih žena.

Radi velike ustrpljivosti ljudi su stiskali srde i puštili su družbu da radi što hoće.

To je družbu bacilo, ako je moguće, u još veći kal i grijus, gdje se valja i odakle grabi i štrafa na okolo bez ikakvog obzira.

Gružanjem ih se gledalo što rade.

Na 20. o. m. nazivaju oni ženu čestitog ponašanja i izglednog života, „prostom fakinjom“, „psetom“, „kujom“, kojoj treba da muž metne nagubicu i kopon na vrat radi domaćeg mira i časti, jer da će ju inače prolaznici teptiti nogom“.

Muž te tako nizko i podlo uvrđenje žene usred bielog dana, na javnoj cesti oči a oči uzimaju zadovoljstvu za namešenu uvredu. Rukom lupa u obraz Niku Marinoviću odgovornog urednika gnusnog listića i nogom mu još dodaje da mu rukom nije dokazao.

Provalnici ni da bi se ganuli, već odoberavaju, a kukan blatičel put pod noge i bjež pred pravedno razjarenim mužem.

Uredništvo „Slobode“

koja izlazi u Splitu Šalje na to u Šibenik ovaj broj, koji se štampom dijelo po gradu:

Urednik Marinović u Šibeniku. Osudjivajući divljaci napadaj na Vašu osobu, Šaljemo Vam uz izraz poštovanja i solidarnosti iskreni prijateljski pozdrav, kličući nek se stide krivici takođa čina. — Živo „Kremenjak“, živili pučani Šibenki. Uredništvo „Slobode“.

Kad smo ovaj brojzajavili čitali misili smo da je po sredi obsežna. Ali previše smo cijenili uredništvo „Slobode“, jer to isto uredništvo Štampa u svom listu od 22. o. m. slijedi bezsramni člančić:

„Izdajnički napadaj.«

Jučer je u Šibeniku bio izdajnički napadnut urednik „Kremenjaka“ g. Niko Marinović. Temeljita je sumija da je atentat bio unapred zasnovan i izvršen z političke mržnje. Sav Šibenik osudjuje sramotno djelo. Pučanstvo naviest o dogodaju tako se silno uzrujalo, da ga jedva moguće umiriti vodje pučke stranke. Samome napadnutom uredniku je zahvaliti, da napadač nije bio na mjestu kažnjed od naroda.

U večer bi priredjena g. Marinoviću imposantna manifestacija, kod koje je učestvovao hiljadu naroda. Pjevači „Kola“ pjevali rodoljubne pjesme, a narod kličaše uredniku „Kremenjaku“, pučkoj naprednoj stranci i njegovim vodjama, pravu maloga puka i „doli sila i nasile“.

Ozajavljuju se poklicima Šibenskih istomišljenika kličemo s naše strane „Živo Marinović! Živjeli svjestni pučani Šibenski! Doli sila i nepravda!“

Evo ovako demokrati u Splitu štite bezsramnost na infarni način, klevetom, lažu, gnusnim izmišljotinam.

Stid vas bilo.

Jest, stid bi morao oblevati gospod de-mokrati u Splitu kad izražaju svoje poštovanje i izraz solidarnosti izgubljenim dušama crne družbe u Šibeniku koje se ne žacaju ničesa, pa ni napadaju na čestitu ženu. Stid bi morao oblevati, kad lažu da se je pučanstvo uzrujalo i u malo da odmah nije kaznilo napadača. Stid vas bilo, bezobrazni laži!

Pučanstvo se je rugalo i izmjehivalo kao cijelu družbu tako i njihovog urednika i njihov list i njihovu ovaciju, koja nije bila učinjena od hilja dana naroda, kako bez stida lažete, nego da je 50 dječurjili pogocene maračinom od Marinovića u njegovoj avlji. U viki odlikovali su se Dr. Vice Ilijadica i njemu najblizi, koji su složno diječurjili predvodili.

Neka je takovih ovacija družbi klevetnika svaki dan. Postaju one zasljenim rugalom, zasljenom plaćom za prošla djela... pa se takovim ovacijam veselimo, jer vidimo da se puk svojih krovopja ostlobadja posve i za uviek.

Kad bi....

pitamo gg. Tartalju i Smoljaku, kad bi tko gospod demokratskoj nazivao žene, materje, sestre fakinjačam, kujam, itd. itd. što bi oni na to? Kad bi tko gospod demokratskoj za-lazio klevenički u kuće i blatio im sve što im milo i sveto, što bi na to?

A kad bi od njih tko udario onog, koji za te gnusobu javno odgovara, bi li tko živ brzjavno pozdravljao bezsramnog blatičelja? Bi ti se sjaj dičio, bi li se s njim istovjetao? Bi li u najgnusnije blato bacio sebe, svoju stranku? Bi li tko radi bezsramnika lagao, izmišljao, klevetao?

Ne bi nitko pod kapom nebeskom. To može činiti samo stranka demokratska u Splitu, koja izgleda da kupi po svim mjestima Dalmaciju sve što je u njima gnusnjivo. To mi slijimo po Šibeniku i okolicu Šibenskoj gdje je takovo sve čim se demokrati istovjetuju. čim se diče kao svojim pristašam i što uzmim u zaštitu.

I dok im na uspjehu, kao protivnoj stranci možemo čestitati, ne možemo a da im kao ljudi ne dovnimemo: Stidite se, jer tako postajete strankom bezobraznika i varalica, od kojih treba da rušiši puk osloboditi svakuk.

Bezpozorno pečenje rakije za domaću potrebu.

Bezpozorno pečenje rakije za domaću potrebu ograničeno je na one zemlje, za koje je osobitim propisim bilo uvedeno. (Medju ove spada i Dalmaciju).

Isto dozvoljeno je jedino onim osobama, koje rakiju iz svojih vlastitih proizvoda za svoju vlastitu potrebu ili za potrebu rodbine i službeničadi te se kod njih nalaze u hrani i stanu poku u zgradama i zemljistima što one iste posjeduju, ili obradjuju, ali ne tjeraju niči trgovinu žestokih tekućina (rakije, piva, vina), niči produžaju na malo ili točenje tih tekućina, niči se bave za račun trećih priprecanjem rakije ili gotovljennjem rozolina, likera i drugih žestokih tekućina pripravljenih iz raznih sastavina.

Dozvolja se bezpozorno pečenje rakije biva udjeljena od godine do godine pojedinim strankama na njihovu prošnju od finansijske vlasti prve molbe.

Koja količina rakije po svakog kućnog domaćine može se proizvesti u jednoj godini obzirom na broj kućnih članova, biva ustanovljena u dozvoli i naznačena u listovim prijave i pregledbe.

Nijedna dozvola ne može glasiti na koljenu već od 112 ili 3 razdjelja, za brašnati tvari rakije dozvoljene u jednoj godini od 50 stupnjeva.

Pri odmjeruju godišnje količine uzimaju se u obzir potrošak u glavu običan u zemlji, druge lokalne prilike, te eventualna obstojeća ovisna gospodarstva i kmetovi.

Za pečenje količine rakije dozvoljene za jednu godinu redovito se dozvoljuje samo jedno neprinkutno razdjelje, tekoči, kliči, kmet, u sati tijekom istog ne sledi novo ukoljene.

Razdjelje odmjeruju se tako da ista obzirom na kolikoči i vrstu tvari, te veličinu i vrstu pecarske sprave i dnevno trajanje pečenja ne budu veća nego li je potrebno da se dozvoljena količina rakije izpeče.

Pečenje komine može da bude obavljeno jedino u vremenu od 5 sati u jutro do 7 sati na večer.

Ukoljene brašnati tvari u mjesecim listopadu do uključivo ožujka ne smije slijediti prije 6 sati u jutro a niti nakon 10 sati na večer, u mjesecim travnja do uključivo rujna ne prije 4 sati u jutro a niti nakon 10 sati na večer.

Trajanje ukoljene u ostalim mjesecima ne smije biti kraće od 24 sata a niti dulje od 60 sati, Nu pri potrebi finansijska vlast prve molbe može udjeliti i razmjerno produljene trajanja ukoljene. (Slijedi.)

Naši dopisi.

Tiesno.

U broju 8 „Pučke Slobode“ čita ne vies iz Tiesnoga, da na jednoj prijateljskoj večeri „Sokola“ bilo je govora o pučkoj naprednoj stranci; da su govorili našli odaziv kod prisutnika, koji su klicali toj stranci, pak završuje: Eto se i kod nas miče!

No, pošto se mi u radu na polju pučkog dobrostanka i odgoja narodnog ponosa i dobrostanka, te medusobne slove i poštovanje žalivože sporo mičemo; i pošto ta, bezazleni ili zlobno turenja neistinata vies, u formi kako je bila sastavljena i kako biva sada ovđe od nekih tumačena, ide za tim da još sporijim učini ovo naše tromo micanje, prisiljen sam, kao Starosta Sokola Tješnjanskog, radi mjestnih prilika da izjavim:

Ustanovna Sokolska ide i za tim da okupi na ravnou podlozi sve slojeve našega puka oko učvršćivanja narodnog ponosa, a to okupljivanje i ta sloga mora da počiva samo na jednakosti osjećaja prama domovini, dok je sasme indirektno strančarsko mišljenje pojedinaca, koje se u ovakovoj ustanovi ne bi smjelo isticati, navelastiti kada to izticanje može da naškodi istoj ustanovi.

U svakoj stranci imade kukolja, ali imade i ljudi, kojima jedino lebdi pred očima sloboda, jednostak i dobrobit naroda; a podničevati svima, koji se kupe bilo oko koje stranke hrvatske, da su protiv puka, ako nije zlobno a ono je naprosto smješno. — Sve su hrvatske stranke nikle iz naroda i za narod, za puk da bi dobro bilo, kada bi ljudi koji upravljaju listom što se zove: „Pučka Sloboda“ bili zadjeni onim osjećajima, koji su doveli u ustanovu Sokolsku, jer ne bi tada tiskali i onakove viesi, koje su samo izlizve osobne žuci, — gorovimo občenito — ili su kadak samu za to preturene — a ovo bi mogao biti naš slučaj — da naškode občoj koristi ovog mukotrpog hrvatskog naroda.

Roko Orada.

Starosta Tješnjanskog „Hrvatskog Sokola“.

Viesti.

Prekosutra je 12.a obljetnica smrti uzkrstiteљa hrvatske narodne svetosti, otca domovine, slavnog

Antuna Dra. Starčevića.

Svi, koji su ostali vjerni Njegovoj ideji hrvatskog jedinstva i slobode, svi, koji čute za hrvatski narod i za nj rade bez ikakvih drugotinjanih, nalaze se ujedjeniji u imenu, u usponeni, u geslu Njegovu, spravni da pod tim geslom nastave rodoljubivu svoj rad uzprkos svim jadima, svim neprilikama, svim žalostnim pojavnima, koji taj rad hoće da omete. Ideja velikog Starčevića mora da pobedi, jer je to ideja pravde, ideja narodnog dobrostanka, ideja svjetla i slobode, koja će uveć imati za sebe najbolje i najžilavije narodne pobornike.

Slava Dr. Antu Starčeviću!

Pravedan ili krivac.

Slika iz sadašnjosti od A. V.

(7) Radje pomiluj stotinu krivaca, prije nego se odluči osuditi ma samo jednog pravednog.

Vrata sobe otvore se potihano, a Leposava udje u sobu, bez da je jedno od njih i cigle riječ progovorilo, ni što se vrata optet zatvore. Ostao sam na mjestu, ta vukla me želja, da doznam što se mom dobrom gospodaru prideslo. Najednom, začujem neki pridruženi krik, te mi se pričinilo kao da taj krik potiče od djeteta.

Što se samo moglo pridesiti djetetu? Zadubljen tako u mislim, najednom začujem da se vrata optet otvaraju, a iz sobe izdaje gospojica sa sivećom u ruci. Bila je blida kao da je ustala iz groba a siveća u ruci joj je drhtala. Vrata sobe se optet zatvore iznutra. Pošla je u svoju sobu, koja leži na protivnoj strani hodnika.

Nije se dugo zadržala u svojoj sobi, jer se već posle malo časa povratila. U levej ruci držala je siveću a u desnoj nosila je univalo a preko ruke ručnik. Upravila jo siveće korake optet u vratinu svog oca, gdje poglagano pokuca. Vrata se otvore a gospojica udje u sobu, na što se vrata optet iznutra zatvore. Ni riječ se nije progovorilo, u sobi ostalo je sve tiko i mirno kao u grobu.

Veliki sokolski ples od prošle subote ostaje zabilježen u analima našeg „Hrvatskog Sokola“ najsjajnijim plesom ne samo ovog našeg uzoritog društva nego u obće najsjajnijim dosadašnjim hrvatskim plesom u Šibeniku. To su bez okolišanja uzvrdili i postarjici učestnici Prije plesa sokolska četa, pred kojim je išla „Šibenska Glazba“ udarajuće vesele korämice, obala je cieli grad uz bengalsku razsvjetu, svugde susretana očitom radošću građanstva, iz hrpe kojega bijaše putem posipana cvjetcem koriandolima, konfetima, a pozdravljenia poklicima „Živeli naši sokolaši!“ U 9 sati započeo je ples u obim dvoranama „Sokola“ preukusno nakićenim. Već u početku obje dvorane bijahu punе, a oko 10 sati broj je učestnika bio već nadmašio onaj prošlast godina tako da su sve društvene prostorije bile ovaj put premašene za toliki svjet. Divan je bio pogled u dvorane, u onu vrevu života i odusjeljenog razpoloženja. Prekrasne, fine toalete gospodja i gospodica u krasne bogate opreme naših težačkih žena i curica i u soksotske odore podavale su skupno čarobnu sliku protkane najljepšim bojama, sa koje nisu mogao dići oka da odragosi i milja. Bratska ljubav, hrvatsko veselje prožimalo je cijelo ono veliko društvo, koje se tu preko ciele noći zabavljalo, kao na pira. Da se dade bar približan pojam veličanstvenosti ovog plesa dosta je kazati, da su kod prve četvorke igrala 88 para, a kod druge preko stotine. — Bilo je gostiju iz Drniša, Skradina, Mandarine i drugih obližnjih mjesti, s kojima su najsrdačnije dočekani i primljjeni, i, koji ostade preugodno iznenadjeni sjajnim uspješnjem plesa. Preko večere u „Hoteli Krka“ bilo je sve živo, sve veselo, sve odusjeljeno i na kraju udarilo u pjevanje rođubnih pjesama i u hitanje konfeta uz pjevanju Šampanskog. Poslije večere nastavljen je ples sve do 6 i po sati u jutro, tako da se je plesao i preko ustanovljenog plesnog reda. Plesni redovi bili su ove godine upravo znajući: Na pročelju bile su utisnute glave prijatelja Sokola: Tyrsa i Figner, nad kojima se čitali stilovi:

„Tyrs-Fignerovom mišiju napred svedje,
Slavenstva silnog svud dok sižu medje,
Poborini svedji joj Hrvat-Sokol budi,
Nepobjedjen još na hrvatskom gradi.“

Sa ovog plesa ponio je svak sobom puno uvjerenje, da ljepež zavare u Šibeniku nije moguće ni zamisliti i da je „Sokol“ zbilja tako u Šibeniku obilježen, da prikuplja sve što je boljega u građanstvu. I finansijski uspjeh nadmašio je prošlogodišnje jer se dostigla sveta, koja je nadkrilila svako očekivanje. Ukopano K 4285/10.

Ovo je sveta, koja postaje važnija i znamenitija, kad se spomene da je sakupljena sve do pare u samome Šibeniku. Sudarano dne 23. veljače u 4 sata po podne započelo je vučenje lutrijskog đogatika. Darova bilo je ukupno 68, od kojih neki uprav od lijepe vrijednosti, a najvredniji bijaše onaj poklonjen od gđice kćerke našega zastupnika Dr. Ante Dilibića. Poslije vučenja bila je po običaju plesna zabava do 8 sati na večer. Na ovaku sjajnom uspješnosti mi od srca čestitamo našem „Hrvatskom Sokolu“, koji je još jednom dokazao, da je dika i ponos Šibenika grada. Ovom uspjehu, doprineo je svoj dio i vrlo zasluzni odbor za ples, koji je neutrudivo radio oko priprema, a osobista hvala ide i gosp. Vici Šupruku za krasno razpoloženu električnu razvjetu u društvenim prostorijama.

Kroz cijelo tielo strujilo mi je nešto čudno, počeo sam od straha drhtati, kao da me ljeta groznica stresla. Što samo radi gospojica sa umivalom u sobi gospodarevoj? Najednom začujem tih žubor, kao kada voda praska, pa za tim zamjetih kao da netko u sobi pere pod.

Pomislijah u sebi, što samo oni tamo rade? Govoriti nisam ni sada čuo mā samu ciglu riječ. Nemogoh se više u mojoj tjeskobi uzdržati, te polihit k' vama, da sve ovo prijevidim, jer za stalno znadem da ste iskreni prijatelj g. Radujićevića, a da je ovo ubogo viate vas ljbimic.

Zivanović cutio je poslije tih riječi, kako cijelim životom strui nešto ledena, kao da mu tielom plaze ledene zmje što li?

„Ne odajte ni život duši što o tome“, reče Zivanović Gjuri, te polihit hodnikom do sobe, gdje se nalazio prijatelj mu Radujićević. „Otvori dragi prijane, ja znadem da si unutri.“

Allie ne dobi nikakovog odgovora.

Dakle otvori Leposavo ti, tvojem statrom ujaku i prijatelju.“

Sada nastane u sobi neko gibanje, njeki Šum, a Zivanović razlučujući je plašni glas djeteta i tih glas Radujićević, koji je polagano i uzbudjeno amo tamo po sobi hodao.

„Radujićević, moj dobr prijatelj, zaklju-

čiće dobiven darova na lutriji prigodom sokolskog plesa slediti će do iduće nedjelje. Izkaznica izvučenih brojeva izložena je u izlogu dučana gosp. Ivana Grimanića. Tko je dobio koji dar neka ga dake do nedjelje priđigne, a za to nek se obrati družvenom tajniku g. Kreš. Novaku.

Hrvatska Čitaonica u Šibeniku priređuje subotu dne 29. t. m. svoj društveni ples u prostorijama „Hrvatskog Sokola“. Početak plesa u 8 i pol sati na večer. Pristup imaju samo pozvani.

Izčeralo ga je dučana. U prošlu subotu gosp. Luigi Paladino, trgovac, bio je prisiljen da svog dučana oštrom prikrom odaleći fa-mozog Adolfa Makala, koji misli, da može slobodno ne samo u blatom klepetati gura-riča baliti svašta i vredjati svakoga, nego i po dučanima izazivati i zanoveti. Izbačen iz dučana č. g. Paladina pošao je kukavica sav bled na tužbu kod c. k. poglavarstva. — To je onaj Makal, koji uz poznate njene slične moraće propalije nalazi osobitu slast crniti i opadati pošteni i radišne lude u našem gradu. To mi je sada pače jedino zanimanje, jer je upao u društvo, koje samo od tog zanimanja više. Hoće li ga dozvati pameti doživljaj od subote, ne znamo, ali je sigurno, dok bude kakovit, da može još i gorčih doživjeti. Što tko čini, sebi čini.

Novi zakon o vinu, t. j. odisci paragrafa, koji moraju biti izloženi u lokalima, gdje se prodaje i priređuje vino, dobijaju se u knjižari g. Ivana Grimanića. Cena: kartonirani para 80; limeni K 280.

Repetita juvent. Pred njekoliko vremena bilo je u našem listu spomenuto, kako ovdje-njem c. k. Glavnog Carinarskog ureda nisu još bile dodijeljene one atribucije, koje ga idu kao takovome odkad je podignut na glavni ured Loga reda. Drugi takovi uredi u pokrajini vrlo neuredne i opasne za takove vožnje. Splitski automobilski klub predviđao je sve ovo i u svoje vremje obavijestio namještaju o lošem stanju naših cesta, moleći da ih se baredjelomice uredi. Namjenski je pitalo obavijesti kod kot poglavarstva u Splitu i pri tomu je ostalo, I tako zasnovanog izleta u Dalmaciju neće biti. Iovo služi na čest austrijske vladi. Poslije jednog čitavog veka austrijske uprave ne samo nemamo pravog željezničkog priključka Europe, nego nemamo ni cesta za modernu občelu.

Zagrebačka „Hrvatska“ hvali naš članak u predzadnjem broju „Hrvatske Rječi“ pod naslovom na razmišljanje i prenos njegovog zadnjeg dne, pa nadodaje: „Ovo je sve dobro što naši istomisljenici pišu. No pitamo ih mi, da li oni smatraju Frank-Kršnjaviju i drugove pravašima i poslije oštig paktu Wekerle-Frank-Rauch?“ Na ovo pitanje cjeni „Hrvatska“ ima odgovor u uvodniku našeg zadnjeg broja pod naslovom „Pred izboru u Banovinu.“

Svatovi. Na 22. o. m. vjenčao se je u Trogiru g. Luka Nekić, c. k. sudski pristav, sa gđicom Tonkom Ćudinu. — Čestitamo! — Naš sugradjanin Artur Griman, ljekarnik, vjenčao se dne 22 t. m. u Splitu sa gospodom Tonkom Zavore. Naša srdačna čestitana!

Novi izbori za gradsko zastupstvo. Kako iz Sarajeva javljaju to će novi gradski izbori biti raspisani za mjesec travanj.

Zajam grada Zagreba. Dne 24. o. m. drži zastupstvo glavnog grada slijednicu, u kojoj će se uz ostale predmete razpravljati o predlogu sklopjenju zajma u iznosu od 7,600,000 kruna u investicijske svrhe.

njem te ubogog djeteta radi, otvori mi, progovoriti Zivanović.

Koraci u sobi približe se k vratima, koja se otvore, a Zivanović udje u sobu.

Minulo je još prilič deset časa a vratu se otvore na koja izadje Zivanović, bleđej od stiene hodnika, koracao je nesigurno, kada je nečim omamlijen.

Vratiti se je u dvoranu. Glazba je upravo udešavala valčik, a vesela mladžadira baš se uputila da zapleše, kad li ugledaše Zivanovića bleda i satrvena, pravu priliku sablasiti s' on-kraj groba. Glazba utihnu a Zivanović progovori tresućim glasom.

„Ove večeri dogodila se u tom domu veselja i zadovoljstva strašna nesreća, stoga vas usredno molim da čim pro i što moguće manjom bukonom ostavite ovaj dvorac.

Da je tko u taj tren povrije u dvoranu opazio bi samo od neizmjernog straha izobiljeva svakog veselja i zadovoljstva.

„Što se dogodilo?“ usudiše se napokon zapitati neki jači živaca.

Nu Zivanović je tetragram od nikoga oza-pjen izuzećnu. Nitko dakle nije bio u stanju da odgovori upitima gospodina, koji učesteva sa svih strana, dok napokon jedan gost za drugim ne ostavi dvoranu.

Za ustanovljenje „Učiteljskog Društva“ u Zadru radi se takodjer medju nitičnjima zadarškim kotara. Zauzeo se je za to s osobitim marom vredni učitelj-starina g. A. Pavličević. Želimo njegovu nastojanju najlepši uspjeh!

Dnevni red sastanka središnjeg odbora „Saveze dalmatinskih učitelja“ koji će biti, kako javisemo, dne 1. ožujka u ovdje-njem „Učiteljskom društvu“, jest slijedeći: 1. Priobrćenje predsjednik 2. Stanje blagajne, 3. Uredjenje visećih računa, 4. Koja korake preduzeti u oči sa borskim izborima, 5. Eventualija.

Hrvatski Sokol u Makarskoj priređuje u subotu dne 29. veljače 1908. u svim prostorijama Hrvatske Čitaonice, blagohodno ustupljeno, veliki kraljevski ples. Čist prihod ove zavabe namerjen je za svečanost posvete zastave i za prvi pokr. Sokolski slet u Zadru.

Interpelacije delegata Vukovića. U ple-narnoj sjednici austrijske delegacije dne 20. o. m. delegat Vuković je interpelirao o žalostnom stanju u Posavini, o proširenju željezničke stанице u bosanskom Brodu i o uvedenju polakšica u vojničkoj službi.

Ceste u Dalmaciji. Tri člana bečkog automobil kluba stigli su u Dalmaciju, da vide jesu li ceste zgodne za namjeravani izlet iz Beča preko Hrvatske i Bosne u Dalmaciju, pa natrag preko Trsta. Ovi su se izaslanici uvjeli rili da je izlet nemoguć, jer su ceste u našoj pokrajini vrlo neuredne i opasne za takove vožnje. Splitski automobilski klub predviđao je sve ovo i u svoje vremje obavijestio namještaju o lošem stanju naših cesta, moleći da ih se baredjelomice uredi. Namjenski je pitalo obavijesti kod kot poglavarstva u Splitu i pri tomu je ostalo, I tako zasnovanog izleta u Dalmaciju neće biti. Iovo služi na čest austrijske vladi. Poslije jednog čitavog veka austrijske uprave ne samo nemamo pravog željezničkog priključka Europe, nego nemamo ni cesta za modernu občelu.

Pitanje Ricmanja. Biskup Ibjuljanski Jeglić primio je pismo od kardinala Merry del Vala, kojim mu ovajjava, da je Sv. Otac razudio, da župa Ricmanje i Log mora ostati u latinskom obredu i da nije moguće dopustiti uporabu glagoljice. Radi toga vladu u Ricmaniju veliko ogorčenje i rek bi da ono pučanstvo, koje je došlo izdržalo borbu za svoju odličnu crkvenu svetinju, ne misli popustiti.

Broj crkava u Dalmaciji. Prema službenoj statistici imaju u Dalmaciji u svemu 624 rim.-katoličke crkve i kapele. Od tih je u biskupiji splješko-makarskoj najviše, naime 171, zatim u Šibenkoj 136, u zadarskoj 127, u dubrovačkoj 97, u hvarskoj 47, a u kotorskoj 34.

Gojenje riba u Vranskom jezeru na Cresu. Ovih je dan došlo do državnog ribarskog nadzora u Rimu 250 tisuća glava poznatih rimskih ugora te su preneseni na Vransko jezero u svrhu da se vidi hoće li uspijevati njihova gojnjba u jezeru. To se je učinilo po naputku zemaljskog poljodjelskog vijeća u Istri.

Trgovina u Chioggi. Neki sprijecani i Taljan i Mletaka ustanovile dioničko društvo, koje će u Chioggi podići tvornicu cementa. Tupini, pako, za pravljenje cementa, dobavljati će društvo iz splješke okolice.

Približavala se već ponoć, kad su napokon zadnji gosti što pješke što u kolima ostavili dvorac i imanje Jurjevo. Tad Zivanović pozove Gjuru u kojem se baš što se vjernosti i odanosti tiče mogao neograničeno pouzdati.

„U tom domu nepomučene dosad sreće dogodila se užasna nesreća!“

„Podjli tiho u staju, zapregnji najčiliće i odvezi se brzo u grad, te zamoli g. Zorčića koji je davnji prijatelj Radujićevića da odmah amo krene.

Gjuro pohiti da izvrši nalog Zivanovićev te kola stadeće pred stanom g. Zorčića kad na bližnjem tornju odira ura iz ponoci.

G. iztražni sudac Zorčić bio je još budan, te upravo proučavao neki vrlo zamršeni spis, kad začu da su nekakova kola stala i odmah upozna Gjuru.

Kao izkusan hriminalista video bliedo lice kapi krv, sa kojeg kao da je nestalo svake kapi krv, odmah shvati da se moralno nešto vrlo neugodnog slučiti u Jurjevu, pa zapita

„Kakvu mi nesretnu vies nosite?“
„Da gospodine sudje nosim strašnu vies
„Daklem na posao, kaži mi što se dogodilo?“ upita slugu.

(Nastaviti će se).

PODRUŽNICA HRVATSKE VJERESIJSKE BANKE - ŠIBENIK.

BANKOVNI ODJEL

prima uložke na knjizice u kontor kurentu u ček prometu; ekskomptuje mjenice, financira trgovачke poslove, obavlja inkaso, pohranjuje i upravlja vrijedne. Devize se preuzimaju najkulantnije. Izplate na svim mjestima tu i inozemstvu obavljaju se brzo i uz povoljne uvjete.

Dionička glavnica K. 1.000.000

Pričuvna zaklada 100.000
Centralna Dubrovnik - - - - -
Podružnica u Splitu i Zadru.
Priskrblije zajmove uz amortizaciju kotarima, općinama, i javnim korporacijama.

MJENJAČNICA

kupuje i prodaje državne papire, razteretnice, založnice, srećke, valute, kupone. Prodaja srećaka na obročno odplaćivanje. Osiguranje proti gubitku kod ždržbanja. Revizija srećaka i vrijednostnih papira bezplato. Unovčenje kupona bez odbitka.

ZALAGAONICA

daje zajmove na ručne zaloge, zlatne i srebrne predmete, dragocjenosti itd. uz najkulantnije uvjete.

CROATIA

OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.

UTEMELJENA GODINE 1884.

CENTRALA: Zagreb, Zrinjski trg, Berislavčeva ulica br. 2. PODRUŽNICE I GLAVNA ZASTUPSTVA: Osijk, Sarajevo, Split i Trst.

Ova zadružna stoji pod okriljem i nadzrom občine slobodnog i kr. glavnoga grada Zagreba, te prima uz povoljne uvjete sljedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

- a) osiguranja glavnice za slučaj doživljaja i smrti;
- b) osiguranje miraza;
- c) osiguranja životnih renta.
- 2. Osiguranja mirovina, nemoćnina, udovnina i odgojnina sa i bez liečničke preglede.
- 3. Pučka osiguranja na male glavnice bez liečničke preglede.

II. Protiv šteta od požara:

- 1. Osiguranja zadružna (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica).
- 2. Osiguranja pokretninu (pokućstva, dučanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.).
- 3. Osiguranja poljskih ploda protiv razlupanja.

III. Osiguranja staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi: K 1.410.816.28
Od toga jamicne zaklade: K 1.000.000.00

Godišnji prihod premije s pristojbama preko: K 820.000.00
Izplaćene odštete: K 2.619.582.36

Za Palmaciju pobliže obavestiti daje: Glavno Pojvereničtvu i Nadzorničtvu „Croatia“ u Splitu.

Postovnica u Splitu, ulica Po Sud br. 356. -

PUTNICI PRIMAJU SE UZ POVOLJNE UVJETE.

• Banca Commerciale Triestina •

prima:

Uložke u krumam uz uložničke Listove: sa odzakom od 5 dana uz 2 1/4%
" " 15 " 3 1/4%
" " 30 " 4 1/4%
Uložke u zlatnim Napoleonima ili u engl. funtim. (Šterlinam) uz uložničke Listove:

sa odzakom od 15 dana uz 2 1/4%
" " 30 " 2 1/2%
" 3 mjes. 3 1/4%

NB. Za uložne listove sada u toku, novi kamatnik ulazi u krijeput 15.og Novembra i 10.og Decembra o. g.; izdaje blagajnici doznačnice ne donosioči sa žadencem od 1 mjeseca uz kamatnjak od 1 1/4%.

Banko-Ziro i Tekući račun. Valuta od dana uženja, uz kamatnjak koji će se ustanoviti; obavlja inkasso mjestnih računa, mjenica glaseni na Trst, Beč, Budimpeštu, Prag i druge glavne gradove Monarhije, te plaća domice svojih korenista bez ikakvog troška.

Izdaje uložne knjizice na štednju uz dobit od 3 1/2%.

Obavlja tekuci račune u raznim vrijednotama. Inkassi: Obavlja utjerivanje mjenica na sva mjesto inozemstva, odrezački i izžirbanih vrijednosti papira uz umjerene uvjete.

Izdaje svojim korenistima doznačnice na Beč, Aussig, Bielitz, Brno, Budimpeštu, Carlsbad, Cervignano, Cormons, Černovicu, Eger, Rieku, Friedek, Gablonz, Gorica, Graz, Innsbruck, Klagenfurt, Lavov, Linz, Olomouc, Pilsen, Pola, Prag, Prossnitz, Dubrovnik, Solnograd (Saiburg), palit, Peplitz, Tropau, Warnsdorf, Bučko-Novomjesto i druge gradove Monarhije bez ikakvog troška, a na inozemstvo po najboljem dnevnom tečaju.

Izdaje Kreditne listove na sva mjesto Monarhije i inozemstva.

Bavi se kupnjom uz tovarne dokumente u Novi York, London, Pariz, Hamburg, itd. itd. uz umjereni kamatnjak.

Daje predajne na vrijednostne papire, robu, warrants i tovarne dokumente uz uvjete, koje će se ustanoviti.

Daje jamčevnu za carne skladista Kontiranja (Contirungs-Lager).

Preuzimaju u pohranu i upravljanje: U sobi sigurnosti, koja pruža najveću garantiju proti kojoj mu drago pogubljeli provale i vatre, u kojoj su posvećeni osobiti nadzor sa strane bankovnih organa, primaju se u pohranu vrijednostni papiri, zlato, srebro i dragocjenosti, uz povoljne uvjete, te se na zahtjev preuzima i upravlja njih istih.

Osiguraje vrijednote proti gubitku ždržbanja.

Banca Commerciale Triestina.

NE ČITATI

samo već kušati se mora
davno prokušani medicinski

STECKENPFERD

od
liljanova mleka SAPUN

od BERGMANNA i Druga, Draždani i Tetčen na/L. od prije poznat pod imenom BERGMANNNOVA SAPUNA

od liljanova mleka da se lice oslobođi od sunsanih pjegica, da zadobije beli tein i nježnu boju.

Preplatno komad po 80 para

u drogariji VINKA VUČIĆA
ŠIBENIK.

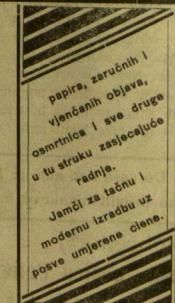
KNJIŽARA I PAPIRNICA IVANA GRIMANI-A

Glavna ulica - ŠIBENIK - Glavna ulica

HRVATI! Pomozite Istru!

NOVO ustanovljena Hrvatska Tiskara u Šibeniku (ulica Stolne Crkve).

Jadranska Banka u TRSTU.

Bankovne prostorije u ulici Cassa di risparmio, Br. 5.

Vlastita zgrada.

Obavlja sve bankovne i mjenične poslove: ekskomptuje mjenice, daje predujmove na vrijednostne papire, kao i na robu ležecu u javnim skladistištima.

Kupuje i prodaje vrijednostne papire, svake vrstje, inozemni zlatni i srebrni novac, te banknote i unovčuje kupovine i izdržebane papire uz najpovoljnije uvjete.

Izdaje dozname na sva glavnja tržista monarhije i inozemstva, te otvara vjeresije uz izprave (dokumente) ukrcavanja.

Prima novac na štedioničke knjizice u tekući i giro račun.

Obavlja sve burzovne naloge najbrže i najsvajestljivo uz vrlo umjerene uvjete.

Pošreduje i konvertira hipotekarni dok prvihi hipotekarni zavoda uz najniže uvjete.

ŠIRITE
„HRVATSKU RIEČ“!

